

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU 2019
ve LİSTEDE KONYA'NIN YERİ
BURÇİN KABAKCI

TÜRKİYE'NİN

BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU

Araştırma Raporu

Ekonomik Araştırmalar ve Proje Müdürlüğü

KONYA

Temmuz, 2020

www.kto.org.tr

İÇİNDEKİLER

Başlık	Sayfa
1. GİRİŞ	1
2. RAKAMLARLA TÜRKİYE’NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU.....	2
3. TÜRKİYE’NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU ARASINDA YER ALAN KONYA FİRMALARI.....	9
4. KAYNAKÇA	9

1. GİRİŞ

İstanbul Sanayi Odası tarafından bu yıl 52’incisi hazırlanan Türkiye’nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu listesi 2019 yılı verileri açıklanmıştır. Listenin ilk sırasındaki isim yine değişmemiş ve 87 milyar TL’lik üretimden satış rakamı ile TÜPRAŞ yer almıştır. 2018 yılında İSO 500’ün üretimden satışlarının yüzde 9,1’ini gerçekleştiren TÜPRAŞ, 2019 yılında bu oranı yüzde 9 olarak korumuştur. 2018 yılında 31 milyar TL’lik üretimden satış rakamıyla ikinci sırada yer alan Ford Otomotiv, 2019 yılında bu rakamı 37 milyar TL’ye çıkararak yerini korumuştur. 2019 yılında listenin üçüncü sırasında ise 2018 yılında olduğu gibi Toyota Otomotiv yer almaktadır. Toyota Otomotiv 2018 yılında 23,6 milyar TL olan üretim rakamını 2019 yılında 25,8 milyar TL’ye yükseltmiştir.

İSO 500, 2018’de 860 milyar TL olan toplam üretimden satış rakamlarını 2019’da yüzde 13’lük artışla 972 milyar TL’ye çıkarmıştır.

İSO 500 ihracat rakamlarına bakıldığı zaman bir önceki yıla göre yüzde 8 azalış gerçekleşmiştir. 2018 yılında 58 milyar dolar olarak gerçekleşen ihracat rakamı, 2019 yılında 53 milyar dolar olmuştur. İSO 500 2018 yılında Türkiye ihracatının yüzde 34,5’ini karşılarken, bu rakam 2019 yılında yüzde 31,4 olarak gerçekleşmiştir.

2019 yılında “Türkiye’nin İlk 500 Büyük Sanayi Kuruluşu” listesinde yer alan ilk 10 firma şunlardır;

Türkiye Sıra		Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda/Kamu	Üretimden Satışlar Net (TL)
2019	2018			
1	1	TÜPRAŞ–Türkiye Petrol Raf. A.Ş.	Kocaeli	87.949.306.283
2	2	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	İstanbul	37.070.563.066
3	3	Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş.	Sakarya	25.850.659.907
4	4	Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları A.Ş.	İstanbul	24.635.365.339
5	-	Star Rafineri A.Ş.	Ege Bölgesi Sanayi Odası	20.831.490.442
6	6	Arçelik A.Ş.	İstanbul	18.618.318.252
7	5	TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	İstanbul	17.214.311.459
8	7	İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	İskenderun	16.391.885.570
9	-	-	-	-
10	8	Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.	İstanbul	14.146.073.159

Listede yer alan ilk 10 firmanın 2018 yılındaki sıralamaları incelendiğinde, 2018 yılında 5. sırada yer alan TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.’nin 7. sıraya, 7. sırada yer alan İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.’nin 8. sıraya ve 8. sırada yer alan Ereğli Demir ve Çelik Fabrikalarının ise 10. sıraya gerilediği görülmektedir. 2018 yılında listede yer almayan Star Rafineri A.Ş. ise 5. sıradan listeye girmiştir.

RAKAMLARLA TÜRKİYE’NİN İLK 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU 2019

2019 yılında İSO 500’de bir önceki yıla göre en fazla yükselen firmalara bakıldığında ilk sırada 284 sıra yükseliş yaşayan İstikbal Mobilya firmasının yer aldığı görülmektedir. Bu firmayı, 194 sıra yükselişle Nurool Makina ve 160 sıra yükselişle HT Solar Enerji firmaları izlemiştir.

İlk 500’de En Fazla Yükselen İlk 10 Firma

2019	2018	Kuruluşlar	Değişim
147	431	İstikbal Mobilya San. ve Tic. A.Ş.	284
179	373	Nurool Makine ve Sanayi A.Ş.	194
191	351	HT Solar Enerji A.Ş.	160
246	377	Erikli Su ve Meşrubat San. ve Tic. A.Ş.	131
215	326	Astor Transformatör Enerji Tur. İnşaat ve Petrol San. Tic. A.Ş.	111
212	320	Memişoğlu Tarım Ürünleri Ticaret Ltd. Şti.	108
292	396	Umur Basım San. ve Tic. A.Ş.	104
178	281	Sumitamo Rubber AKO Lastik San. ve Tic. A.Ş.	103
305	405	Medcem Madencilik ve Yapı Malzemeleri San. ve Tic. A.Ş.	100
340	435	Park Cam San. ve Tic. A.Ş.	95

2018 yılında İSO İkinci 500’de yer alan 33 firma, 2019 yılında İSO 500 listesine yükselmiştir. Listenin ilk sırasında 2018 İSO İkinci 500’de 72. sırada yer alan BAGFAŞ Bandırma Gübre Fabrikaları A.Ş., 2019 İSO 500’e 270. sıradan girmiştir. 2018 İkinci 500’de 97. sırada yer alan Doğu Yıyecek ve İçecek Üretim San. Tic. A.Ş., 2019 İSO 500’de 301. sırada, 2018 İSO İkinci 500’de 92. sırada yer alan Beyçelik Gestamp Şasi Otomotiv Sanayi A.Ş., İSO 500’de 344. sırada yer almaktadır.

İSO İkinci 500’den İlk 500’e Yükselen Firmalar

2019	2018*	Kuruluşlar
270	72	BAGFAŞ Bandırma Gübre Fabrikaları A.Ş.
301	97	Doğuş Yiyecek ve İçecek Üretim San. Tic. A.Ş.
344	92	Beyçelik Gestamp Şasi Otomotiv Sanayi A.Ş.
359	150	Erciyas Çelik Boru Sanayi A.Ş.
376	328	ÇİMTAŞ Çelik İmalat Montaj ve Tesisat A.Ş.
379	190	RMK Marine Gemi Yapım Sanayii ve Deniz Taşımacılığı İşletmesi A.Ş.
380	73	Ulusoy Un San. ve Tic. A.Ş.
394	178	Yavuz Gıda San. ve Tic. A.Ş.
399	38	Arslantürk Tarım Ürünleri San. İhr. Ve İth. A.Ş.
402	99	Tukaş Gıda San. ve Tic. A.Ş.
411	412	Uludağ İçecek T.A.Ş.
413	51	Cimtas Boru İmalatları ve Tic. Ltd. Şti.
424	26	Agrobest Grup Tarım İlaçları Tohumculuk İml. İhr. San. ve Tic. A.Ş.
429	225	Oruçoğlu Yağ San. ve Tic. A.Ş.
434	349	İskur Boya Tekstil Tic. ve San. A.Ş.
435	9	Pilyem Gıda Tarım San. ve Tic. A.Ş.
438	31	Özerdem Mensucat San. ve Tic. A.Ş.
457	168	Özyılmaz Fındık Tic. ve San. Ltd. Şti.
461	36	Demir Export A.Ş.
465	14	Erdem Soft Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti.
468	20	Omnia Nişasta San. ve Tic. A.Ş.
469	5	Felda Iffco Gıda San. ve Tic. A.Ş.
475	84	Safa Tarım A.Ş.
480	59	Realkom Tekstil Ürünleri Sanayi Pazarlama ve Dış Ticaret A.Ş.
483	21	Yakupoğlu Tekstil ve Deri San. Tic. A.Ş.
484	216	Enka Süt ve Gıda Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.
485	46	Torun Bakır Alaşımları Metal San. ve Tic A.Ş.
487	34	Murat Ticaret Kablo Sanayi A.Ş.
488	6	Öztiryakiler Madeni Eşya San. ve Tic. A.Ş.
494	74	Maren Maraş Elektrik Üretim San. ve Tic. A.Ş.
498	90	Soyyigit Gıda San. ve Tic. A.Ş.
499	33	Karizma Beşler Et-Gıda San. ve Tic. A.Ş.

500	119	Aydın Mensucat Döşemelik Kumaş San. ve Tic. A.Ş.
-----	-----	--

*İSO İkinci 500 Listesindeki Yeri

İSO 500 2019’da Net Satışlarda yer alan ilk üç kuruluşa bakıldığında 2018 yılındaki sıralamayla aynı olduğu görülmektedir. 2019 yılının net satışlardaki ilk 10 kuruluşuna bakıldığında bir önceki yıl listenin 10. sırasında yer alan Hyundai Assan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.’nin 2019 yılında listeden çıkarak yerini listeye 7. sıradan giren Star Rafineri A.Ş.’ye bıraktığı görülmektedir.

Net Satışlarda İlk 10 Kuruluş

2019	2018	Kuruluş	Net Satışlar
1	1	TÜPRAŞ-Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.	90.015.868.048
2	2	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	39.614.064.744
3	3	Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş.	26.059.116.581
19	33	EÜAŞ Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü	25.907.631.284
4	4	Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları A.Ş.	24.635.365.339
10	8	Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.	20.998.554.276
5	-	Star Rafineri A.Ş.	20.929.952.765
6	6	Arçelik A.Ş.	20.787.479.521
7	5	TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	19.774.933.722
8	7	İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	16.399.834.604

Brüt Katma Değerlerine göre ilk 3 firma bir önceki yıllara göre kıyaslandığında, TÜPRAŞ’ın yüzde 12 azaldığı, JTI Tütün Ürünlerinin ise yüzde 22 arttığı görülmektedir. Geçen sene listenin 3. sırasında yer alan İskenderun Demir Çelik ise bu sene yüzde 41’lik azalış ile 6. sıraya gerilemiştir. Geçen yıl 5. sırada yer alan Aselsan Elektronik San. ve Tic. A.Ş.’nin bu sene listenin 3. sırasına yükseldiği görülmüştür.

Brüt Katma Değere Göre İlk 10 Kuruluş

2019	2018	Kuruluş	Brüt Katma Değer
1	1	TÜPRAŞ-Türkiye Petrol Raf. A.Ş.	32.859.736.448
75	82	JTI Tütün Ürünleri Sanayi A.Ş.	15.343.866.917
11	15	Aselsan Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	5.841.989.597
153	146	Anadolu Efes Biracılık ve Malt Sanayii A.Ş.	5.475.058.404
2	2	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	5.083.227.567

8	7	İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	4.059.736.559
36	27	Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü	3.550.482.123
7	5	TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	3.352.530.653
22	18	Aygaz A.Ş.	2.809.967.244
38	-	Eti Bakır A.Ş.	2.782.342.456

Özkaynaklarına göre 2018 yılında listenin ilk sırasında yer alan Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nın yerini EÜAŞ Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü'ne bıraktığı görülmektedir. İlk 10 kuruluşun ilk üçündeki firmalara bakıldığı zaman bir önceki yıla listede yer alan TÜPRAŞ–Türkiye Petrol Raf. A.Ş.’nin yerine ise Eti Bakır A.Ş. gelmiştir.

Özkaynaklarına Göre İlk 10 Kuruluş

2019	2018	Kuruluş	Özkaynak
19	33	EÜAŞ Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü	19.870.274.415
37	42	Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı	18.897.895.828
10	8	Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.	11.635.471.865
11	15	Aselsan Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	10.930.526.033
8	7	İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	9.277.916.939
38	-	Eti Bakır A.Ş.	7.031.184.050
18	22	TUSAŞ-Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş.	6.682.505.263
34	39	Enerjisa Enerji Üretim A.Ş.	5.687.567.435
17	13	PETKİM Petrokimya Holding A.Ş.	4.792.552.102
36	27	Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü	4.627.914.742

Aktif Toplamına göre ilk 10 kuruluşun ilk üçünde yer alan firmalar sırasıyla; TÜPRAŞ–Türkiye Petrol Raf. A.Ş., Star Rafineri A.Ş., Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı olmuştur. Geçen sene listenin ikinci sırasında yer alan Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı bu sene 3. sraya gerilerken, 3. sırada yer alan EÜAŞ Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü ise 6. sraya gerilemiştir.

Aktif Toplamına Göre İlk 10 Kuruluş

2019	2018	Kuruluş	Aktif Toplamı
1	1	TÜPRAŞ–Türkiye Petrol Raf. A.Ş.	42.557.268.569
5	-	Star Rafineri A.Ş.	35.837.736.983
37	42	Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı	34.075.723.051
11	15	Aselsan Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	28.445.514.894

10	8	Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.	27.213.542.215
19	33	EÜAŞ Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü	26.080.155.842
18	22	TUSAŞ-Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş.	22.933.256.803
8	7	İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	13.493.201.993
2	2	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	13.406.275.841
17	13	PETKİM Petrokimya Holding A.Ş.	13.326.204.274

Dönem Karı / Zararına göre ilk 10 kuruluşun ilk üçündeki sıralamada bir önceki yılın listesine göre değişiklikler olduğu görülmektedir. Geçen yıl listenin ilk sırasında yer alan İskenderun Demir ve Çelik A.Ş. bu sene listede 2. sırada yer almıştır. 2018 yılında ikinci sırada yer alan Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş., bu sene listenin ilk sırasında yer almıştır. 2018 yılında listede altıncı sırada yer alan Aselsan Elektronik San. ve Tic. A.Ş. ise 2019’da üçüncü sıraya yükselmiştir.

Dönem Karı/ Zararına Göre İlk 10 Kuruluş

2019	2018	Kuruluş	Dönem Karı / Zararı
10	8	Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş	5.389.773.270
8	7	İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	3.923.962.733
11	15	Aselsan Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	3.686.183.140
36	27	Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü	2.772.791.339
38	-	Eti Bakır A.Ş.	2.152.364.223
2	2	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	1.702.972.048
7	5	TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	1.214.622.956
37	42	Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı	1.203.245.884
70	122	Trakya Cam Sanayii A.Ş.	998.158.736
17	13	PETKİM Petrokimya Holding A.Ş.	889.504.747

Faiz, Amortisman ve Vergi Öncesi Kârına göre ilk 10 kuruluşun ilk 3 firmasını 2018 yılıyla kıyasladığımızda, geçen sene listenin 7. sırasında yer alan Aselsan Elektronik San. ve Tic. A.Ş.’nin 2019’da ilk sıraya yükseldiği görülmektedir. 2018’de ilk sırada yer alan TÜPRAŞ–Türkiye Petrol Raf. A.Ş. ikinci sıraya, ikinci sırada yer alan İskenderun Demir ve Çelik A.Ş. ise dördüncü sıraya gerilemiştir.

FAVÖK’e Göre İlk 10 Kuruluş

2019	2018	Kuruluş	Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kâr
11	15	Aselsan Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	4.027.357.359
1	1	TÜPRAŞ–Türkiye Petrol Raf. A.Ş.	3.909.130.614
2	2	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	3.503.058.576
8	7	İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	3.422.709.108
36	27	Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü	2.873.665.871
7	5	TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	2.406.234.223
38	-	Eti Bakır A.Ş.	2.331.796.075
10	8	Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş	1.496.722.659
103	109	Eti Soda Üretim Pazarlama Nakliyat ve Elektrik Üretim San. ve Tic. A.Ş.	1.253.527.592
19	33	EÜAŞ Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü	1.084.978.331

İSO 500 2019’da İhracatta ilk 10 kuruluşu bir önceki yıla kıyasladığımızda listenin ilk sırasında yüzde 3,2’lik artış ile yine Ford Otomotiv yer almaktadır. 2019 yılında listenin 2. ve 3. sırasında yer alan firmalarda değişiklik olmamıştır.

İhracatta İlk 10 Kuruluş

2019	2018	Kuruluş	İhracat (Bin\$)
2	2	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	5.869.880
3	3	Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş.	4.232.517
4	4	Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları	3.633.837
1	1	TÜPRAŞ–Türkiye Petrol Raf. A.Ş.	3.527.242
7	5	TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	2.354.419
12	10	Hyundai Assan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	1.889.304
20	17	BSH Ev Aletleri San. ve Tic. A.Ş.	934.085
31	28	Bosch San. ve Tic. A.Ş.	923.763
16	9	İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım Sanayi A.Ş.	857.164
36	27	Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü	773.786

Çalışan sayılarına göre ilk 3 firmayı 2018 yılıyla kıyasladığımızda listede değişiklik olduğu görülmektedir. 2018 yılında ilk sıradaki Arçelik’in yerini 2019 yılında 12.186 çalışan sayısı ile Sofra Yemek Üretim’e bıraktığı görülmektedir. 2018 yılında 10.967 çalışan sayısı ile listenin

üçüncü sırasında yer alan Ford Otomotiv 2019 yılında 10.746 çalışan sayısı ile ikinci sıraya yükselmiştir. 2018 yılında 6.994 çalışan sayısı listenin sekizinci sırasında yer alan TUSAŞ-Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş.’nin 2019 yılında 8.986 çalışan sayısı ile listenin üçüncü sırasına yükseldiği görülmektedir.

Çalışan Sayısında İlk 10 Kuruluş

2019	2018	Kuruluş	Çalışan Sayısı
138	149	Sofra Yemek Üretim ve Hizmet A.Ş.	12.186
2	2	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	10.746
18	22	TUSAŞ-Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş.	8.986
4	4	Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları	7.527
31	28	Bosch San. ve Tic. A.Ş.	7.518
7	5	TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	7.256
20	17	BSH Ev Aletleri San. ve Tic. A.Ş.	7.207
78	91	Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü	6.777
11	15	Aselsan Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	6.222
19	33	EÜAŞ Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü	6.067

2. TÜRKİYE’NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU ARASINDA YER ALAN KONYA FİRMALARI

Türkiye’nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu arasında yer alan Konya firmalarına bakıldığı zaman, 2018 yılında listede Konya’dan 6 firma yer alırken bu rakam 2019 yılında 7’ye çıkmıştır. Geçen sene listenin 356. sırasında yer alan Kangal Termik Santral Elektrik Üretim A.Ş. 2019 yılında listeye girememiştir. 2018 yılında İSO İkinci 500 listesinde 84. sırada yer alan Safa Tarım ve 216. sırada yer alan Enka Süt, 2019 yılında İSO 500 listesine yükselmiştir.

Konya firmalarının bir önceki yıla göre üretimden satışlar bazında yüzdelerik değişimlerine bakıldığı zaman, en büyük artışı yüzde 41,1 ile Ova Un’un gerçekleştirdiği görülmektedir. Ova Un’u yüzde 21,3’lük değişim oranı ile Eti Alüminyum takip etmektedir.

Konya Sıra		Türkiye Sıra		Kuruluşlar	Üretimden Satışlar Net 2019 - (milyon TL)	Üretimden Satışlar Net 2018 - (milyon TL)	% Değişim
2019	2018	2019	2018				
1	1	49	44	Konya Şeker San. ve Tic. A.Ş.	3.544.617.111	3.460.111.732	2,4
2	3	143	143	Eti Alüminyum A.Ş.	1.528.529.129	1.259.770.251	21,3
3	2	154	134	Panagro Tarım Hayvancılık Gıda San. ve Tic. A.Ş.	1.401.029.800	1.383.480.435	1,2
4	4	278	299	AYD Otomotiv Endüstri San. ve Tic. A.Ş.	845.475.275	709.456.094	19,1
5	6	354	429	Ova Un Fabrikası A.Ş.	681.142.678	482.592.806	41,1
6	-	475	-	Safa Tarım A.Ş.	508.194.787	-	-
7	-	484	-	Enka Süt ve Gıda Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.	494.402.434	-	-

3. KAYNAKÇA

- <http://www.iso500.org.tr>